

Aanvalsplan armoede

De Fryske Marren

1. Inleiding

Motie Aanvalsplan Armoede

Op 7 november 2022 heeft de raad de motie aanvalsplan armoede aangenomen. In deze motie wordt het college opgeroepen om op zo kort mogelijke termijn te komen tot een Aanvalsplan Armoede, dat streeft naar een duurzame oplossing voor de huidige inflatie- en energie-armoede van onze inwoners. Tevens wordt het college gevraagd volop in te zetten op verschillende vormen van communicatie om de ondersteuning voor onze inwoners onder de aandacht te brengen.

Het CBS definieert duurzaamheid als volgt: Duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling die tegemoetkomt aan de levensbehoeften van de huidige generatie, zonder die van de toekomstige generaties tekort te doen. Het gaat hierbij om economische, sociale en leefomgevingsbehoeften. In dit aanvalsplan werken wij vanuit bovengenoemde definitie.

Om te beginnen wordt eerst inzicht gegeven in de situatie van onze burgers wat betreft inkomen. Vervolgens worden vier lijnen uitgewerkt die moeten bijdragen aan een duurzame oplossing van de hiervoor genoemde armoede van onze inwoners. De vier lijnen zijn:

1. Werk
2. Dienstverlening/preventie
3. Inkomensondersteuning en voedselhulp
4. Energie

Deze lijnen sluiten aan bij het Beleidsplan armoede en schulden 2020-2025, het beleidsplan Participatie en integratie 2021-2025, het beleidsplan Wet inburgering 2022-2025 en het collegeprogramma 2022-2026.

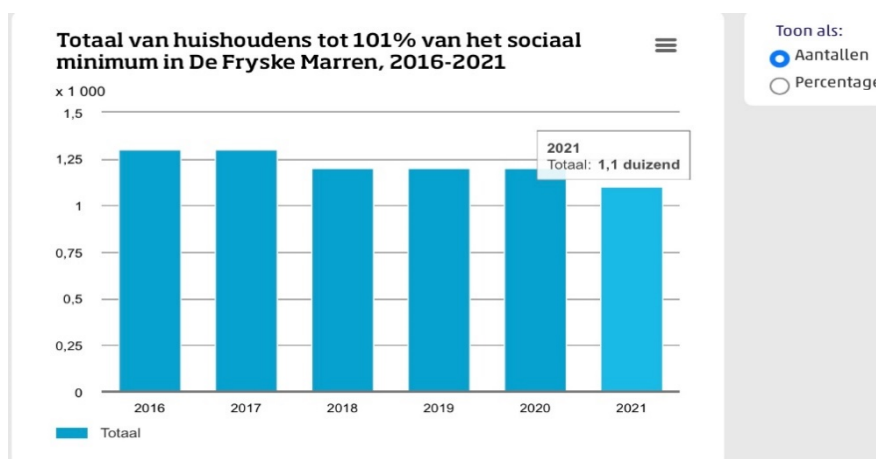
Per lijn wordt geschetst wat we in De Fryske Marren in ieder geval doen en wat wij aanvullend kunnen doen. Tot slot zetten we nog op een rij op welke wijze en wanneer we communiceren richting onze inwoners.

De ontwikkelingen die spelen op landelijk en provinciaal zijn opgenomen in bijlage 1. Bijlage 2 is een overzicht met de bestaande regelingen. In bijlage 3 zijn de maatregelen op het gebied van energie opgenomen en in bijlage 4 de twee scenario's

2. Data

In deze paragraaf zetten we enkele relevante data op een rij met een korte toelichting. We hebben daarbij gebruik gemaakt van een drietal bronnen.

Uit de Armoedescan van het CBS met de meest actuele data van 2021 blijkt dat in De Fryske Marren in 2021 in totaal 1100 huishoudens wonen met een inkomen tot 100% van het sociaal minimum. In deze huishoudens wonen 200 kinderen. In 100 gezinnen is sprake van problematische schulden. De tabel met het verloop in de afgelopen jaren treft u hieronder aan. In de periode van 2016 naar 2021 is het aantal huishoudens met een inkomen tot 101% van het sociaal minimum gedaald van 1250 naar 1100.

We hebben de aantallen huishoudens in De Fryske Marren met een inkomen tot 101% van het sociaal minimum in 2021 vergeleken met een aantal vergelijkbare en wat grotere gemeenten in onze provincie. In de volgende tabel is de informatie van onze gemeente en de gemeenten Heerenveen, Smallerland, Súdwest-Fryslân, en Noard East Fryslân opgenomen.

In zijn algemeenheid kunnen we zeggen dat De Fryske Marren lager cq beter scoort dan de andere gemeenten. Dat blijkt eveneens uit de cijfers van Waar Staat je gemeente, een website waar de cijfers staan van alle Nederlandse gemeenten op alle belangrijke beleidsterreinen.

Zo is het aandeel huishoudens met een bijstandsuitkering ten opzichte van het totaal aantal huishoudens in De Fryske Marren in november 2022 2,9%, landelijk is dit 4,8%. Vier procent van de kinderen groeit in onze gemeente op in een uitkeringsgezin, dit is landelijk 6%. Van de 7864 kinderen van 0-15 jaar in de gemeente, betreft dit in De Fryske Marren 315 kinderen.

Energiearmoede is niet overal in Fryslân een even groot probleem. Informatie over regionale en lokale verschillen in energiearmoede is voor beleidsmakers en energiecoaches essentieel om effectieve maatregelen te nemen om energiearmoede te bestrijden voor mensen met een kleine beurs. Overigens behoren ook inwoners, die meer dan 10% van hun netto inkomen uitgeven aan energie tot de doelgroep inwoners met energiearmoede.

Data Fryslân heeft op buurtniveau met een betrouwbaarheid van 95% geschat hoeveel huishoudens energiearmoede ervaren in een bepaalde buurt. Het model is getraind op basis van CBS-microdata van heel Friesland. Dit zijn data op niveau van alle Friese huishoudens.

In De Fryske Marren heeft 6,4% van de huishoudens energiearmoede (door laag inkomen, hoge energiekosten of slecht energielabel). In de top vijf van energiearmoede staan Balk, Joure, Westermeer, Joure, Zuiderveld, Lemmer, Lemstervaart en Lemmer, West.

3. Eerste lijn: Werk

Werk, het zelfstandig in het eigen levensonderhoud voorzien, draagt bij aan de kwaliteit van leven. Het geeft structuur in het leven, geeft zelfvertrouwen en zorgt voor sociale contacten. Ook heeft werken een gunstig effect op de gezondheid. Daarom streven we ernaar de inwoner op weg te helpen naar een betaalde baan en te ondersteunen om mee te doen.

In het beleidsplan Participatie en Re-integratie zijn drie uitgangspunten opgenomen.

1. Iedereen doet naar vermogen mee: de inclusieve samenleving
2. In beweging en ontwikkeling met doorlopende leer- en ontwikkelingslijnen
3. Maatwerk binnen de Participatiewet- instrumenten

We werken nauw samen met Pastiel/De Wurkjouwer. Ieder jaar wordt een dienstverleningsovereenkomst opgesteld waarin de afspraken zijn opgenomen voor het nieuwe kalenderjaar.

In maart 2023 is het rapport Evaluatie uitvoering Participatiewet gepubliceerd, een onderzoek in opdracht van de Rekenkamer De Fryske Marren. Op basis van de beantwoording van een viertal deelvragen wordt de conclusie getrokken dat het beleid en de toepassing daarvan in De Fryske Marren in sterke mate is gericht op het naar werk begeleiden van mensen met een uitkering. Daarbij is in het bijzonder aandacht voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Er is sprake van een sluitende aanpak, startend bij zorg en sociale activering en (waar mogelijk) eindigend bij regulier of aangepast werk, al dan niet met de benodigde begeleiding.

De bijstandsdichtheid is volgens het rapport in de afgelopen jaren fors gedaald. Ook is gemeente De Fryske Marren erin geslaagd om van een tekort in de eerste jaren toe te werken naar een positief saldo op het bijstandsbudget. Dat wijst op een doelmatige en doeltreffende uitvoering. De realisaties op het gebied van plaatsingen met loonkostensubsidie (LKS) en nieuw beschut werk laten daarbij zien dat de gemeente er ook in slaagt om mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt naar werk te begeleiden.

Winst kan nog behaald worden in het verkrijgen van meer inzicht in de effectiviteit van het ingezette aanbod. Dat kan de doelmatigheid bevorderen. Hetzelfde geldt voor een (hernieuwde) focus op de inzet van LKS. Beter inzicht in de doelgroep bij het wijkteam Zorg & Participatie kan tot slot de doelmatigheid bevorderen. Dit laatste is al een speerpunt in het nieuwe beleidsplan.

Wat doen we nu al

➤ Samenwerking Pastiel

We werken conform het vastgestelde business plan nauw samen met het Werkleerbedrijf Pastiel voor de doelgroepen met een arbeidscapaciteit van 40% tot 80% (perspectiefrijk) en 80% tot 100%. (kansrijk) In de jaarlijkse dienstverleningsovereenkomst maken wij heldere afspraken over het aantal trajecten (150 op jaarbasis) , het type trajecten en de nazorg. We stimuleren de doorontwikkeling van Pastiel voor nieuwe doelgroepen, zoals statushouders. Daarbij zetten we in op een nauwe samenwerking met werkgevers.

➤ Uitwerking Breed offensief

We voeren de acties uit die zijn opgenomen in het Breed offensief gericht op wijzigingen in de kostendelersnorm en de inkomstenvrijlating bij loonkostensubsidie. De re-integratieverordening is

inmiddels aangepast op basis van de doelen van het breed offensief (o.a. het aanbod voor ondersteuning wordt opgenomen en zaken rondom Loonkostensubsidie)

Wat gaan we nog meer doen

➤ *Implementatie aanbevelingen Rekenkamer*

Eind dit jaar/begin volgend jaar rapporteren we aan de raad over de daadwerkelijke implementatie van de aanbevelingen in de bedrijfsvoering naar aanleiding van het hiervoor genoemde rekenkameronderzoek.

➤ *Begeleiden naar werk van Nuggers*

In het kader van duurzame oplossingen gaan we nader uitwerken hoe we niet uitkeringsgerechtigden (Nuggers) aan het werk kunnen helpen. De Participatiewet biedt namelijk deze mogelijkheid. Door de meeste gemeenten wordt hier geen actief beleid op gevoerd. Investeren in deze doelgroep met het aanbieden van trajecten bevordert de arbeidsdeelname en beperkt de kwetsbaarheid, de (economische) afhankelijkheid en het risico dat deze doelgroep op enig moment beroep op bijstand moet doen, bijvoorbeeld na een echtscheiding. We nemen deze doelgroep mee bij de voorbereiding van de dienstverleningsovereenkomst 2024 die wordt afgesloten met Pastiel. Hieronder vallen ook vrouwelijke statushouders wiens partner aan het werk is.

Wat mag het kosten

De extra acties willen we binnen de huidige budgettaire kaders van het re-integratiebudget realiseren. Voor de uitvoering is 1 FTE nodig.

4. Tweede lijn: Dienstverlening/Preventie

In december 2020 is het beleidsplan armoede en schulden 2020-2025 “Armoede en schulden samen aanpakken van preventie tot nazorg” door de raad vastgesteld. Het doel van dit beleid is om armoede en schulden samen aan te pakken van preventie tot nazorg. We realiseren dit aan de hand van een beleids- en uitvoeringsstructuur die bestaat uit de pilaren preventie, inkomensondersteuning, schulddienstverlening, platform van samenwerkingspartners en ondersteunende processen.

We werken met een jaarplan waarin een groot aantal acties staat die gemonitord worden. Op het gebied van dienstverlening noemen we hieronder de speerpunten.

Wat doen we nu al

➤ *Instrumentenkoffer*

Een van de onderdelen van dienstverlening is de samenwerking van Gemeente de Fryske Marren met de woningcorporaties Dyn Hus en Accolade en de huurdersorganisaties bij het voorkomen, signaleren en oplossen van betalingsproblemen bij corporatieshuurders. Dit vindt plaats onder de noemer van de Instrumentenkoffer.

Het doel is om gezamenlijk zoveel mogelijk betalingsrisico's bij huurders te voorkomen en te verlagen, en betalingsproblemen in een vroeg stadium signaleren en oplossen door o.a. inzet van integraal maatwerk in individuele gevallen. De samenwerking omvat een pakket aan acties, zoals het toegankelijker maken van de websites, meer aandacht voor preventie en voorlichting en vroegsignalering.

➤ *Voorzieningenwijzer*

De Voorzieningenwijzer maakt onderdeel uit van de samenwerking met de woningcorporaties. Het is een applicatie met daarin opgenomen alle relevante landelijke en gemeentelijke voorzieningen. Opgeleide

medewerkers van de woningcorporaties en gemeente ondersteunen de huurders/inwoners bij het invullen van de Voorzieningenwijzer en de verdere stappen.

➤ *Vroegsignalering*

Sinds 2021 waarschuwen woningcorporaties, nutsbedrijven en zorgverzekeraars de gemeente als klanten hun nota niet betalen. We krijgen daarmee inwoners met schulden tijdig in beeld en kunnen schuldhelpverlening aanbieden. De aanpak maakt onderdeel uit van de het landelijke actieplan Brede Schulden aanpak.

Onder de noemer vroegsignalering zijn samenwerkingsafspraken gemaakt waarin is geregeld wanneer de corporaties huurachterstanden melden en welke acties gemeente De Fryske Marren daarop onderneemt. Speciale aandacht is er voor gezinnen met jonge kinderen en jongeren tot 26 jaar.

➤ *Schulddienstverlening*

Inwoners met schulden kunnen hulp vragen van de gemeente. Het team schulddienstverlening richt zich zowel op de preventiekant via voorlichting en huisbezoeken als op ondersteuning. Gemeente De Fryske Marren is aangesloten bij de Kredietbank.

Wat gaan we nog meer doen

➤ *Nauwere samenwerking op lokaal niveau*

In de komende jaren willen we de samenwerking met onze maatschappelijke partners intensiveren. Het gaat om het maken van afspraken welke dienstverlening we bieden en hoe we onze inwoners zo goed mogelijk kunnen ondersteunen, bijvoorbeeld via een centraal meldpunt voor alle vragen op het gebied van geld. Via trainingen en netwerkbijeenkomsten wordt kennis gedeeld en de deskundigheid vergroot, zoals de in maart 2023 gehouden bijeenkomst met een landelijk bekende budgetcoach.

➤ *We gaan er op af*

We willen in contact komen met meer inwoners die financiële ondersteuning kunnen gebruiken. Dat doen we via huisbezoeken, inloopspreekuren en informatiebijeenkomsten bij maatschappelijke organisaties en zorgorganisaties zoals de deelnemende organisaties van het Platform armoede en schulden en via huisbezoeken.

Met de inwoners die een toekenning hebben ontvangen in het kader van de energiearmoede wordt contact opgenomen. We gaan ook actief op zoek naar inwoners met een pensioen, dit is immers de grootste groep. De centrale vraag zal zijn “Hoe kunnen we u helpen”. Met instrumenten als “Bereken Uw recht” en de Voorzieningenwijzer ondersteunen we onze inwoners bij de aanvragen van de regelingen waar zij recht op hebben. Daarbij werken wij vanuit vertrouwen in onze inwoners.

➤ *Update van de Wegwijzer geld*

De Wegwijzer Geld is een boekje waarin op een overzichtelijke manier informatie over de verschillende regelingen is opgenomen. Er is een update gemaakt die ook digitaal beschikbaar komt. Via diverse kanalen zal de Wegwijzer geld onder de aandacht worden gebracht.

Wat mag het kosten

De acties in deze paragraaf zijn kostenneutraal met uitzondering van de inzet van personeel. Er is 1 Fte nodig voor de afhandeling van extra aanvragen, het houden van spreekuren op locatie bij netwerkpartners en het afleggen van huisbezoeken.

5. Derde lijn: Inkomensondersteuning en hulp in natura

Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord 2022-2026 is opgenomen dat we willen onderzoeken wat de beleidsmatige en financiële effecten zijn van het verruimen van de inkomensnorm voor bijzondere bijstand naar 130% en bij de minimaregeling naar 120% van de toepasselijke bijstandsnorm.

In het coalitieakkoord is eveneens opgenomen dat met belangstelling wordt uitgekeken naar het onderzoek van de Rekenkamer, waarbij is gedaan naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de uitvoering van de Participatiewet. Hiervoor hebben wij kort aandacht besteed aan dit rapport dat zijn uitwerking later dit jaar/begin volgend jaar krijgt.

Ervaringsonderzoek minimaregelingen 2022

Eind vorig jaar is het rapport ervaringsonderzoek naar de minimaregeling uitgevoerd door Zorgfocuz ontvangen. De bedoeling van dit onderzoek was te achterhalen wat de ervaringen van gebruikers zijn met de tegemoetkoming van € 140 voor sport, cultuur of maatschappelijke activiteiten, het Kindpakket en het bibliotheeklidmaatschap.

De gebruikers zijn overwegend positief over de regelingen die zij ontvangen. De volgende aanbevelingen worden gedaan.

- Communiceer naast het Nederlands ook in andere talen waar de doelgroep bij gebaat kan zijn.
- Geef bekendheid aan de regelingen via een overzicht of De Wegwijzer Geld en in het verlengde daarvan de Voorzieningenwijzer.
- Verbeter de digitale aanvraagprocedure.
- Overweeg het inzetten van een coach vanuit de gemeente die helpt bij het overzicht op de verschillende regelingen en het aanvragen daarvan.

Wij stellen voor de aanbevelingen van Zorgfocuz over te nemen, waarbij de coach vanuit de gemeente vooral zal ondersteunen bij het invullen van de Voorzieningenwijzer.

Wat doen we nu al

Gemeente De Fryske Marren heeft al een groot scala aan voorzieningen. Deze zijn opgenomen in de inventarisatie van februari 2023. Het overzicht is als bijlage 2 bij dit plan gevoegd.

Wat gaan we nog meer doen: keuze uit twee scenario's

Er zijn twee scenario's opgesteld waar de raad een keuze uit kan maken.

In het eerste scenario laten we de inkomensgrenzen van de minimaregeling en bijzondere bijstand onveranderd. We verwachten met gerichte communicatie en door een actieve benadering meer inwoners te bereiken en van de gemeentelijke regelingen gebruik gaan maken. Bij dit scenario zetten we hiernaast extra in op voedselhulp, menstruatiearmoede, vervoersarmoede en een maatwerkfonds voor inwoners die werken maar niet (meer) kunnen rondkomen.

In het tweede scenario verhogen we de inkomensgrens van de minimaregeling van 110% naar 120% van de geldende bijstandsnorm en de inkomensgrens van bijzondere bijstand verhogen we van 120% naar 130% van de geldende bijstandsnorm. Ook hier zetten we in op gerichte communicatie en een actieve benadering om ervoor te zorgen dat meer inwoners van de gemeentelijke regelingen gebruikmaken. Net als bij scenario 1 zetten we ook in op andere voorzieningen en een maatwerkfonds voor inwoners die werken maar niet (meer) kunnen rondkomen.

Maatregelen scenario 1	Maatregelen scenario 2
Minimaregeling inkomensgrens handhaven op 110% en aansluiting bij het volwassenenfonds	Minimaregeling inkomensgrens verhogen naar 120% en aansluiten bij het volwassenenfonds
Bijzondere bijstand inkomensgrens handhaven op 120%	Bijzondere bijstand inkomensgrens verhogen naar 130%
Voedselbanken	Voedselbanken
Kind en ontbijt	Kind en ontbijt
Volwassenenfonds	Volwassenenfonds
Menstruatiearmoede	Menstruatiearmoede
Gratis openbaar vervoer voor kinderen	Gratis openbaar vervoer voor kinderen
Korting openbaar vervoer voor volwassenen	Korting openbaar vervoer voor volwassenen
Nationale Schuldhulproute	Nationale Schuldhulproute
Maatwerkfonds	Maatwerkfonds

Toelichting

- *Het verhogen inkomensgrens voor minimaregeling van 110% naar 120% en aansluiting zoeken bij het Volwassenenfonds*

De raad heeft in 2020 structureel € 150.000 beschikbaar gesteld voor de minimaregeling. Met de verhoging van de inkomensgrens van 110% naar 120% komen meer huishoudens in aanmerking voor een minimabijdrage. Volgens de onderstaande tabel uit de Armoedescan 2021 van het CBS gaat de doelgroep van 1700 naar 2200 huishoudens. Een stijging van 29%.

Tot 101% : 1100 huishoudens

Tot 110%: 1700 huishoudens

Tot 120% : 2200 huishoudens

Tot 130%: 2800 huishoudens

Tot 140%: 3300 huishoudens

Bron: CBS Armoedescan 2021

Naast het verhogen van de inkomensgrens van 110 naar 120 % speelt ook nog het volgende. In het coalitieakkoord is het volgende opgenomen; “De recent vastgestelde nota ‘Scoren door samenspel’ verdient daarom een vlotte uitvoering. Bij het jaarlijkse vast te stellen actieplan sport en bewegen zal aandacht zijn voor sporten voor iedereen, bijvoorbeeld door aan te sluiten bij het Volwassenenfonds Sport en Cultuur”.

Tot slot noemen we dat de raad in november 2022 het college opdracht gegeven om de regelingen onder de aandacht te brengen en het bereik te vergroten.

Wat betreft de minimaregelingen voor volwassenen willen we de afhandeling van de aanvragen voor volwassenen laten verzorgen door het Volwassenenfonds Sport en Cultuur. De kosten hiervan bedragen € 25 per aanvraag. De vergoeding voor sport bedraagt € 200 per persoon, voor cultuur geldt een richtprijs van

€ 300. Daarmee komt de bijdrage van € 140 voor maatschappelijke participatie te vervallen. Het is raadzaam een overgangperiode van een jaar te hanteren. Dit geeft de kans het Volwassenenfonds bekendheid te geven en de doelgroep goed te informeren over de wijziging. De bijdrage voor het bibliotheekabonnement in nature ter waarde van € 50 per jaar behouden we om laaggeletterdheid terug te dringen.

De groep huishoudens die een Participatie uitkering ontvangen leiden we actief toe naar het Volwassenenfonds. Wij willen daarnaast inzetten op een beter bereik van de huidige doelgroep die niet bij ons bekend is (waaronder inwoners met klein pensioen en werkenden) en hen ondersteunen bij het aanvragen van de regeling via inloopspreekuren en het faciliteren van de maatschappelijke organisaties die hierbij ondersteunen.

➤ *Verhogen inkomensgrens bijzondere bijstand naar 130% plus doorrekening*

Met deze maatregel kan iets gedaan worden aan de zogeheten armoedeval. De groep boven de 120% komt nu namelijk niet in aanmerking voor gemeentelijke inkomensregelingen en in mindere mate voor toeslagen. Als de verhoging van de inkomensgrens wordt doorgevoerd komen meer huishoudens in aanmerking voor bijzondere bijstand. De doelgroep gaat van 2200 naar 2800 huishoudens. Dit is een stijging van 27%.

➤ *Een maatwerkfonds voor werkende inwoners met financiële problemen*

Een specifieke aandachtsgroep is de groep werkende inwoners met een inkomen van >130% van het sociaal minimum die te kampen hebben met financiële problemen. Voor hen willen wij een maatwerkfonds instellen. Zij kunnen zich via een eenvoudige procedure melden bij het Sociaal Wijkteam waarna een intakegesprek thuis plaatsvindt. Via maatwerk wordt ondersteuning geboden in de vorm van adviesgesprekken en waar nodig financiële ondersteuning.

➤ *Verhogen bijdrage voedselbanken*

Door onder andere de stijging van de vaste lasten willen we aan de voedselbanken uit Lemmer, Balk en Joure een subsidie van € 3000 te verstrekken. Hiermee kunnen ze ieder jaar aan gemiddeld 150 huishoudens voedselpakketten blijven geven. Voedselpakketten zijn altijd gericht op tijdelijke ondersteuning, en het aantal huishoudens dat er gebruikt van maakt wisselt en is een gemiddelde over een jaar gerekend.

➤ *Gratis schoolmaaltijden*

Scholen kunnen zich vanaf 29 maart 2023 aanmelden voor gratis schoolmaaltijden. Scholen met 30% of meer leerlingen uit een gezin met een laag inkomen, kunnen zich aanmelden voor een gratis schoolmaaltijd. Het ministerie van Onderwijs trekt 100 miljoen euro uit voor 300.000 leerlingen in het basis- en voortgezet onderwijs. De scholen in De Fryske Marren zijn over de regeling geïnformeerd. De overheid werkt samen met het Jeugdeducatiefonds en het Rode Kruis en het project Kind en ontbijt wordt langs deze weg gefinancierd.

➤ *Bedrage Jeugd educatiefonds voor armoedeschool*

Scholen waarbij de helft van het aantal leerlingen uit een huishouden met maximaal 150% van de geldende bijstandsnorm verdient komt in aanmerking. Het budget dat het Jeugdeducatiefonds scholen geeft, bestaat uit een gemeentelijke bijdrage van € 5.000 en een gedeelte dat door private fondsen en donateurs wordt gegeven. De cofinanciering door de gemeente is een belangrijke voorwaarde, omdat we op die manier samen met de scholen ook op gemeentelijk niveau de aanpak van kinderarmoede kunnen verbeteren. Er komen drie scholen in aanmerking voor de ondersteuning.

➤ *Bestrijden Menstruatie armoede*

Het college heeft onlangs ingestemd met het voorstel om door te gaan met het verstrekken van gratis menstruatieproducten aan vrouwen en meisjes die daar zelf onvoldoende middelen voor beschikbaar hebben. Voor de periode van 1 mei 2023 tot en met 31 april 2024 is € 8.000,- beschikbaar gesteld. Voor de looptijd van het aanvalsplan is eveneens € 8000 per jaar nodig. De distributie vindt plaats via het landelijk Armoedefonds.

➤ *Gratis openbaar vervoer voor kinderen van minima en bestrijden vervoersarmoede*

Met een vervoerspas kunnen kinderen na 09.00 uur gratis reizen. Voor 700 kinderen uit de doelgroep kunnen we dit collectieve vervoer voor een klein bedrag (€21.000) voor een heel jaar inkopen.

➤ *Korting op openbaar vervoer voor minima en bestrijden vervoersarmoede*

Veel minima beschikken niet over een eigen auto. Het Openbaar Vervoer is een goede vervoersvoorziening en draagt bij aan duurzaamheid. De betaalbaarheid van het Openbaar vervoer staat onder druk. Wanneer aan 3000 volwassenen een vervoerspas verstrekt wordt kunnen zij onbeperkt reizen (met Arriva in heel Fryslân) en kan vervoersarmoede bestreden worden. De kosten voor de gehele doelgroep bedraagt nog geen € 83 per minima van 18 jaar of ouder. Een deel van de minima heeft al een vervoerspas voor hun re-integratie of inburgeringstraject. Uitgaande van 2500 “overige minima” kost de maatregel €205.833. De kosten bedragen € 105.833 wanneer aan de volwassen inwoners van de doelgroep een eigen bijdrage wordt gevraagd van € 40 per jaar.

➤ *Bijdrage Nationale schuldhulprouwe*

De Nederlandse Schuldhulprouwe (NSR) is een publiek-private samenwerking van bedrijven, gemeenten, (hulp)interventies en andere samenwerkingspartners. Samenwerken aan een financieel gezond Nederland. Door inwoners eerder te vinden, te bereiken en te leiden naar passende tools, informatie of hulp. De kosten bedragen het eerste jaar € 2.000 en vervolgens €7.000 per jaar.

Wat mag het kosten?

Zoals hiervoor aangegeven zijn twee scenario’s uitgewerkt, deze worden in het raadsvoorstel voorgelegd. Bij de kostenberekening van de scenario’s zijn drie variabelen van invloed op de totale (geprognosticeerde) uitgaven.

1. Ten eerste het aantal voorzieningen en maatregelen: wat gaan we doen?
2. De inkomensgrens bij de voorgestelde regelingen (de omvang van de doelgroep)
3. Het aantal verwachte toekenningen (het bereik).

Voor beide scenario’s is een doorrekening gemaakt, die voor het aanbieden van de raad nog verder gefinetuned wordt. Binnen de prognose is ook rekening gehouden met de invloed van de variabelen. Het is goed om te realiseren dat de inkomensondersteuningsmaatregelen zogenaamde open eind regelingen zijn. Met andere woorden; als een inwoner aanspraak maakt op ondersteuning, kennen wij deze bijdrage toe (ongeacht de beschikbare middelen in de begroting).

4. Vierde lijn Energie/Wonen

Ieder jaar maken we prestatieafspraken met de woningcorporatie, de Huurdersvereniging Haskerland, Huurdersvereniging Lemsterland en Huurdersvereniging Zuidwest-Friesland. Basis voor deze prestatieafspraken is de ‘Woonvisie De Fryske Marren 2019-2023’. De gemeente heeft deze woonvisie gemaakt in samenwerking met de corporaties en de huurdersorganisaties.

De gemeente is in 2022 gestart met het opstellen van een nieuwe woonvisie, die naar verwachting medio 2023 wordt vastgesteld. In het najaar van 2023 worden op basis van deze nieuwe woonvisie actuele meerjarenaafspraken opgesteld voor de periode vanaf 1 januari 2024.

Wat betreft de energietransitie is de afspraak gemaakt dat Accolade in 2023 in De Fryske Marren de energieprestatie van 93 woningen verhoogt (minimaal label B en voorzien van zonnepanelen). De verwachte investering bedraagt € 0,7 miljoen. In 2023 rondt Dynhus het project met de aanleg van zonnepanelen af (1.900 woningen in de periode 2020-2023, totale investering bedraagt € 10 miljoen). Ook presenteren Accolade en Dynhus een plan van aanpak voor het uitfasen van E/F/G-labels in de

woningvoorraad. Bij Dynhus gaat het om 0,4% van de woningen in De Fryske Marren en bij Accolade om 5,5%.

Wat doen we nu al

We voeren de acties uit die zijn genoemd in de inventarisatie van februari 2023. Deze acties zijn in bijlage 3 opgenomen.

In aanvulling hierop bieden de woningcorporaties de volgende regelingen aan.

➤ *Slimme besparingen programma*

Er zijn verschillende mogelijkheden. Er kan bijvoorbeeld een vakman thuis langs komen met een paar kleine besparingen zoals waterbesparende douchekop, brievenbusborstel of klep en je hang- en sluitwerk van ramen en deuren wordt opnieuw gesteld.

Ook zijn er energiecoaches actief die inwoners helpen met energie besparen. Het recept is simpel: je vraagt een gesprek aan en een energiecoach komt bij je thuis. Aan de hand van een uitgebreide checklist en de specifieke woninggegevens gaat de energiecoach, samen met de bewoner, de woning door om te kijken hoe energie kan worden bespaard. Zo helpt de coach inwoners op weg naar een lagere energierekening. Aan het bezoek en advies zijn geen kosten verbonden.

Wat gaan we nog meer doen

➤ *Voortzetten voucherregelingen via Tûk Wenjen*

De afgelopen jaren hebben we van het Rijk subsidie ontvangen vanuit de specifieke uitkering Regeling Reductie Energiegebruik Woningen. Met dit geld is onder Tûk Wenjen een aantal voucherregelingen opgezet waarmee inwoners gebruik kunnen maken van verschillende diensten en producten, zoals een cv ketel check, isolatie scan en een thermografische quickscan. Deze diensten zijn beschikbaar voor particuliere woningbezitters en een voor een deel ook voor huurders. De RREW regeling liep tot 31 dec 2022 en is nu gesloten. Om de voucherregeling in 2024 voort te kunnen zetten is dekking nodig.

➤ *Verhogen subsidieplafond witgoedregeling*

Vanuit de eerste tranche van de specifieke uitkering aanpak energiearmoede is o.a. een witgoedregeling opgezet. Via deze subsidieregeling kunnen inwoners een subsidie van € 750 euro ontvangen om oude apparatuur in te ruilen voor zuinige apparatuur waardoor energie wordt bespaard. Vanuit de eerste tranche is € 300.000 beschikbaar gesteld. De witgoedregeling is begin maart 2023 opengesteld waarna al 275 aanvragen zijn ingediend door inwoners. Om te voorkomen dat inwoners een afwijzing krijgen op hun aanvraag omdat het subsidieplafond bereikt is verhogen we het plafond met € 150.000 vanuit de tweede tranche.

➤ *In 2024 in dienst houden van de projectleider energiearmoede en fulltime energiecoach*

Wij zetten middelen die wij van het Rijk hebben ontvangen in voor het in dienst nemen van een fulltime energiecoach en een projectleider energiearmoede. Deze middelen zijn toereikend om beide functies voor zowel 2023 als 2024 te bekostigen. Op deze manier borgen we de continuïteit.

➤ *Inzet van fixteams in samenwerking met de Energiebank Fryslân*

Vanuit de Energiebank Fryslân vinden er diverse werkzaamheden plaats gericht op het verminderen van energiearmoede. Eén van de werkzaamheden is het trainen en ondersteunen van fixteams. Een fixteam is een groep vrijwilligers (bijvoorbeeld van een sportvereniging, kerk of dorpsbelang) die straat voor straat langs de deuren gaat om kleine energiebesparende maatregelen aan te bieden en te helpen met het aanbrengen hiervan. Vooraf wordt een selectie gemaakt van de straten waar de meeste energiearmoede te verwachten is. Verenigingen krijgen een vergoeding van € 50 per bezocht huis, via de Rabobank kan dit

worden verdubbeld. Het fixen gebeurt onder begeleiding van een energiecoach. Meerdere dorpen die we vanuit de Warmtetransitie ondersteunen zouden hier graag mee aan de slag gaan. Voor het inzetten van fixteams trekken we € 60.000 uit, betaald uit de specifieke uitkering energiearmoede. De Energiebank verdubbelt dit bedrag en zorgt voor de inkoop van materialen, training en begeleiding.

➤ *Organiseren van drie collectieve isolatiepilots in samenwerking met dorpsinitiatieven*

Vorig jaar heeft het Rijk het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) opgezet dat zich richt op het isoleren van slecht geïsoleerde koopwoningen. Onderdeel van het NIP is een lokale aanpak waarvoor gemeenten vanaf april 2023 budget kunnen aanvragen.

Voor De Fryske Marren heeft het Rijk een bedrag van € 1.173.840 gereserveerd. Als onderdeel van de Tweede tranche van de specifieke uitkering aanpak energiearmoede heeft het Rijk een bedrag van € 181.000 euro opgenomen om gemeenten in staat te stellen alvast een start te maken met een Lokaal Isolatie Programma.

Dit budget zetten we in voor het organiseren van drie pilot projecten die zich richtten op het collectief isoleren van woningen. Zo kunnen we ervaring opdoen met het straat voor straat isoleren van woningen. De pilots organiseren we in samenwerking met bewonersinitiatieven die we vanuit de Warmtetransitie ondersteunen bij het aardgasvrij maken van hun dorp. De leerervaringen die we met de pilots opdoen gaan we benutten voor het organiseren van collectieve isolatieprojecten vanuit het op te zetten Lokale Isolatieprogramma.

➤ *Isoleren van slechtst geïsoleerde koopwoningen van inwoners met energiearmoede*

Om inwoners met een laag inkomen (tot 130%) en een zeer slecht geïsoleerde eigen woning (label D, E, F of G) te helpen om hun energierekening betaalbaar te maken en om hen in staat te stellen hun huis te verduurzamen zetten we in op vergaande isolatie van hun woning.

Voor het financieren van isolatiemaatregelen voor inwoners met een laag inkomen kunnen we een combinatie maken van de gelden die we vanuit het Nationaal Isolatieprogramma bij het Rijk kunnen aanvragen en de landelijke ISDE-subsidie. Dit bedrag is niet toereikend om een zeer slecht geïsoleerde woning naar een redelijke staat te brengen.

Daarom zetten we een bedrag van € 232.906 euro in om hier voor een specifieke groep een plus op te kunnen zetten. Zo kunnen we een deel van de slechtst geïsoleerde koopwoningen van inwoners met een laag inkomen grondiger aanpakken.

Daarbij willen we maatwerk kunnen leveren als omstandigheden hier om vragen door in de regeling een hardheidsclausule op te nemen. Met deze regeling richten we ons zowel op inwoners die te maken hebben met schuldhelpverlening, schuldsanering en bijzondere bijstand, inwoners die vorig jaar in aanmerking kwamen voor de energietoeslag en inwoners die voor veel regelingen (net) niet in aanmerking komen; de zogenaamde werkende armen.

Voor het vinden, benaderen en ondersteunen van de inwoners die dit betreft wordt een ontzorgtraject worden en goed leesbaar communicatiemateriaal ontwikkeld. Hierbij wordt nauw samengewerkt met het sociaal domein, onder regie van de projectleider energiearmoede.

Wat mag het kosten?

Voor de eerste tranche specifieke uitkering aanpak energiearmoede heeft gemeente De Fryske Marren een bedrag van circa € 517.000 ontvangen en voor de tweede tranche circa € 700.000. In totaal gaat het om ruim € 1,2 miljoen. Dit bedrag is te besteden tot 31 december 2024.

Daarnaast heeft het Rijk voor gemeente de Fryske Marren een bedrag van € 1.173.840 gereserveerd vanuit het Nationaal Isolatie Programma (NIP).

5. Communicatie

Tijdens de raadsvergadering van 7 november 2022 is door de raad de motie “sociale regelingen” aangenomen. Hierin wordt het college verzocht om meer zorg te dragen voor de informatievoorziening omtrent sociale regelingen en daarbij gebruik te maken van de lokale kranten en van websites anders dan die van de gemeente zelf.

Inmiddels zijn verschillende acties uitgevoerd. Zo is de website van de gemeente aangepast met de tegel geldzaken en heeft in januari 2023 een artikel in Tusken de Marren gestaan. In de februari editie van Tusken de Marren heeft een spreadsheet gestaan van de huidige regelingen.

Het communicatieplan bestaat uit een praktisch overzicht van alle acties die per jaar worden uitgevoerd. Zo is het de bedoeling dat iedere maand in Tusken de Marren een artikel wordt geplaatst waarin regelingen binnen De Fryske Marren onder de aandacht wordt gebracht. Ook wordt aandacht besteed aan de samenwerking met de maatschappelijke organisaties, de woningcorporaties, spreekuren en het organiseren van informatiebijeenkomsten. Naast Tusken de Marren wordt ook gebruik gemaakt van de sociale media kanalen.

In overleg met onze samenwerkingspartners kijken we hoe we onze inwoners kunnen bereiken die de Nederlandse taal niet goed machtig zijn. Waar noodzakelijk zorgen we voor informatieflyers in de eigen taal.

Bijlage 1. Landelijke en provinciale ontwikkelingen

Eerste lijn werk

Wat speelt er landelijk?

In 2022 is landelijk de agenda van het breed offensief gepresenteerd. In het breed offensief heeft het kabinet in samenspraak met werkgevers, gemeenten, ervaringsdeskundigen en uitvoerders een aantal maatregelen uitgewerkt. Het doel van deze maatregelen is dat:

- regels eenvoudiger worden voor werkgevers en werkzoekenden;
- werkgevers en werkzoekenden elkaar makkelijker kunnen vinden;
- (meer) werken aantrekkelijker wordt; en
- duurzaam werk wordt gestimuleerd.

De arbeidsinspectie signaleert in het rapport Spiegel Bestaanszekerheid 2022 het volgende.

De krapte op de arbeidsmarkt is groot. Alle seinen staan op groen om de mensen die nu nog aan de kant staan ook aan het werk te helpen. UWV, gemeenten en werkgevers zetten daar stevig op in, toch worden nog veel mensen onvoldoende geholpen.

Ook is een effectieve ondersteuning bij re-integratie niet voor iedereen beschikbaar. Jobcoaching of een opleidingstraject kunnen voor een werkzoekende net het verschil maken. Professionals van UWV en gemeenten hebben of ervaren niet altijd de ruimte in de regelgeving of de tijd om de meest passende ondersteuning in te zetten.

Werkzoekenden vinden het moeilijk om de financiële consequenties van werkhervatting te overzien. Daardoor durven uitkeringsgerechtigden de stap naar werk niet altijd te zetten; zij zijn bang voor terugval in inkomen en terugvorderingen. Die zorg komt vooral door de complexiteit van regelgeving.

Het verzilveren van de kansen die de arbeidsmarkt nu biedt, vraagt ook om betere samenwerking in de arbeidsmarktregio's, om goede branchekennis en om zicht op competenties van werkzoekenden. Nog te vaak belemmeren een sterke lokale en interne gerichtheid het succesvol aan het werk helpen van werkzoekenden.

Verder komt het beeld naar voren dat lang niet iedereen die volgens de regels naar werk moet worden geleid, daar feitelijk toe in staat is. Vanwege beperkingen of gezondheidsproblemen is een aanzienlijk deel van de mensen met een bijstandsuitkering (Participatiewet) ook op termijn niet in staat om te werken. De gedachte achter de wet, dat er over het algemeen sprake is van een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt, sluit niet aan op de realiteit van deze groep mensen.

Ook wordt landelijk gewerkt aan aanpassingen in de Participatiewet. De balans moet worden hersteld. Er wordt gewerkt aan een Participatiewet:

1. die eenvoudiger is en een toereikend bestaansminimum biedt;
2. de mensen passende ondersteuning biedt om mee te doen in de samenleving (werk of – wanneer en zolang arbeidsinschakeling (nog) niet haalbaar is – een andere vorm van de participatie);
3. met rechten en verplichtingen die zinvol en begrijpelijk zijn en nageleefd kunnen worden door iedere uitkeringsgerechtigde waarbij wanneer de situatie daar om vraagt proportioneel gesanctioneerd kan worden.

Wat gebeurt er provinciaal?

Op 23 maart 2023 is het nieuwe samenwerkingsconvenant voor de komende jaren getekend om de participatie en deelname aan de Friese arbeidsmarkt te verhogen. Fryslân Werkt is een samenwerkingsverband van overheid (de Friese gemeenten) onderwijs, UWV, de SW bedrijven en de

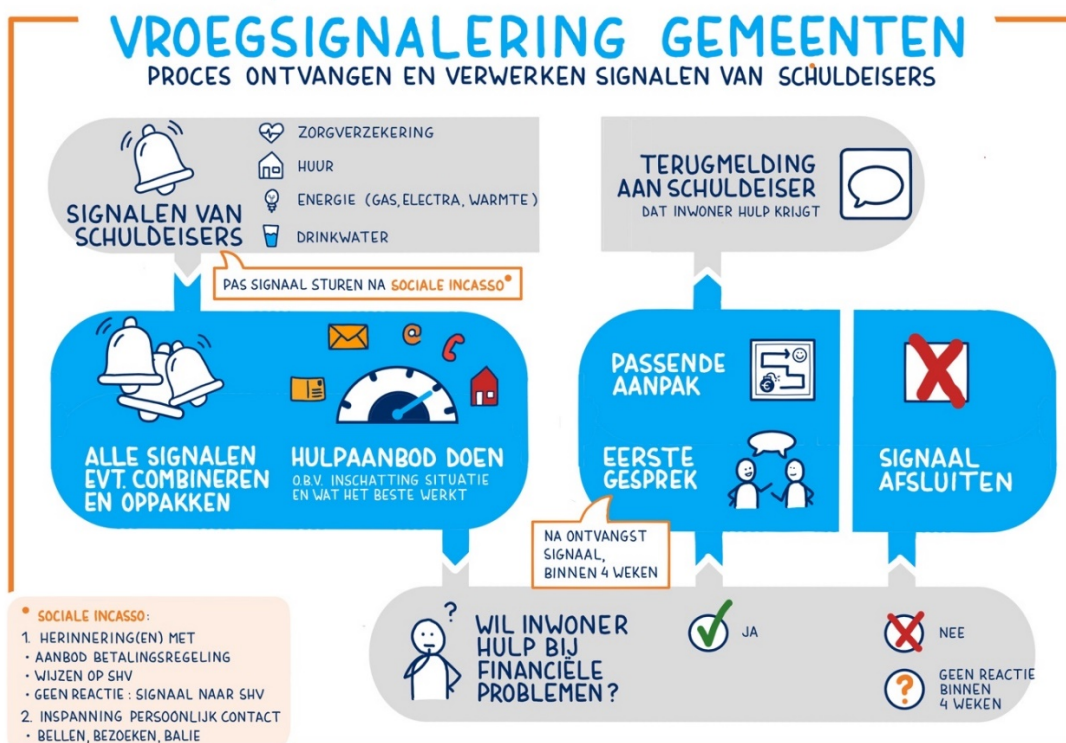
sociale partners in Fryslân. De samenwerking is door de huidige krapte op de arbeidsmarkt nodig en biedt kansen.

Binnen Fryslân Werkt worden diverse projecten uitgevoerd, evenals scholing, praktijkleren en de aanpak jeugdwerkloosheid. Daarnaast zijn er specifieke programma's gericht op sectoren als techniek, detailhandel, groen, ict, zakelijke dienstverlening, zorg en andere.

Tweede lijn Dienstverlening

Wat speelt er landelijk?

- Per januari 2021 is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening gewijzigd. Verhuurders van woningen, nutsbedrijven en zorgverzekeraars mogen gemeenten waarschuwen als hun klanten hun rekeningen niet betalen. Dit gebeurt nadat hun eigen inspanningen zoals het aanbieden van een betalingsregeling en persoonlijk contact niet het gewenste resultaat hebben opgeleverd. Gemeenten krijgen daarmee inwoners met schulden tijdig in beeld en kunnen schuldhulpverlening aanbieden. De aanpak maakt onderdeel uit van de het landelijke actieplan Brede Schulden aanpak.

- De Nederlandse Arbeidsinspectie heeft in 2022 onderzoek gedaan naar inkomensondersteuning door gemeenten, waarbij zowel de ervaringen van de klant als van de uitvoering zelf zijn betrokken. Gemeenten dragen zorg voor de uitvoering van de Participatiewet, voor minimabeleid en voor gemeentelijke schuldhulpverlening. Daarbij kwamen nog de uitvoering van de coronasteunmaatregelen voor ondernemers (Tozo, TONK). De arbeidsinspectie komt tot de volgende conclusies.
 1. De uitvoering van de inkomensondersteuning door gemeenten verloopt meestal goed
 2. De toegankelijkheid van de aanvraagprocedure moet beter
 3. De bekendheid met minimaregelingen is onvoldoende
 4. Inkomensverrekening is een uitdaging
 5. Er wordt te weinig rekening gehouden met persoonlijke omstandigheden

Wat gebeurt er provinciaal?

In het kader van de Friese Preventieaanpak werken alle 18 Friese gemeenten, GGD Fryslân, zorgverzekeraar De Friesland en verschillende kennisorganisaties samen aan de ambitie “Een goede gezondheid en welzijn met gelijke kansen voor iedereen in Fryslân”. Binnen de aanpak worden acht thema's onderscheiden.

Een van de acht deelprojecten is Financieel Fit dat invulling geeft aan het thema financiën. “Het streven van Financieel Fit Fryslân is dat er in heel Friesland een gezamenlijke route is waar alle mensen uit Friesland op terecht kunnen en advies krijgen als ze informatie willen, omdat ze geldzorgen hebben. Een route waar zij naar de juiste instanties, zowel beroepskrachten als vrijwilligers, in hun eigen gemeente worden verwezen. En, wanneer zij dit niet willen, zij goede handreikingen krijgen om zelf, eventueel anoniem, aan de slag kunnen met hun geldzorgen.”

Derde lijn inkomensondersteuning, voedselhulp en menstruatiearmoede

Wat speelt er landelijk?

In de afgelopen jaren komt steeds meer aandacht voor het omzetten van bestaansonzekerheid naar bestaanszekerheid. De VNG en Divosa hebben in 2021 het werken aan bestaanszekerheid als volgt omschreven. “Het werken aan bestaanszekerheid gaat over de zekerheid van een voldoende en voorspelbaar inkomen, de zekerheid van werk en van mee kunnen doen in de samenleving. Het gaat ook over de zekerheid van een geschikte en betaalbaar huis in een veilige en prettige omgeving. Daarbij hoort een snelle en toegankelijke dienstverlening in situaties die de veiligheid bedreigen”.

Per 1 januari 2023 zijn de zorgtoeslag, huurtoeslag, kinderopvangtoeslag, kinderbijslag en het kindgebondenbudget extra omhoog gegaan. De toeslagen gaan elk jaar omhoog, maar dit jaar is er een bedrag bijgekomen. Dit is om mensen extra te ondersteunen, want het leven is een stuk duurder geworden. Daarnaast komen er in 2023 meer mensen in aanmerking voor een toeslag. Ook zijn per 1 januari 2023 de bestaande bruto uitkeringen (zoals: Participatiewet, WAO/WIA, WW en ZW) verhoogd met 10,15%, dit is in lijn met de stijging van het brutominimumloon.

Eind maart 2023 is bekend geworden dat het Rijk extra geld uittrekt voor voedselhulp en bestrijding menstruatiearmoede. Via een subsidie aan Stichting Voedselvangnet worden middelen beschikbaar gesteld voor de inkoop van voedingsmiddelen en andere zaken zoals kleding en schoolspullen. Daarnaast ontvangt het Rode Kruis middelen voor voedselhulp. Het Armoedefonds krijgt middelen om het aantal uitgiftenpunten van gratis menstruatieproducten uit te breiden naar 2.500.

Met de 'Aanpak geldzorgen, armoede en schulden' gaat het kabinet aan de slag met een meerjarige aanpak met als doel een halvering van het aantal kinderen dat opgroeit in armoede in 2025 (ten opzichte van 2015), en een halvering van armoede en problematische schulden in het algemeen in 2030 (ten opzichte van 2015). Het kabinet start een interdepartementaal en interbestuurlijk programma, waarbij de behoeften van mensen centraal worden gesteld.

Voor de aanpak stelt het kabinet in 2023 € 118 miljoen, in 2024 € 102 miljoen, in 2025 € 95 miljoen en vanaf 2026 structureel € 73 miljoen beschikbaar. Op Prinsjesdag heeft het kabinet bekendgemaakt dat gemeenten voor 2022 35 miljoen euro extra ontvangen voor gerichte hulp via onder meer de vroegsignalering van schulden.

Daarnaast is het kabinet voornemens om daar bovenop vanaf 2026 structureel € 27 miljoen uit de enveloppe arbeidsmarkt, armoede en schulden in te zetten voor dit doel. Deze toevoeging is afhankelijk van de uitkomsten van monitoring en evaluatie. Daarmee zou het totale structurele budget voor de aanpak op € 100 miljoen komen.

De uitzonderlijk hoge inflatie vraagt daarnaast om aanvullende, incidentele inzet. Om stapeling van sociale en maatschappelijke problemen te voorkomen wordt daarom door het kabinet incidenteel € 200 miljoen extra beschikbaar gesteld. De middelen zijn bestemd voor enerzijds gerichte tegemoetkomingen (zoals bijzondere bijstand, voedselbanken, initiatieven die deelname van kinderen aan school en samenleving financieel borgen) en anderzijds voor extra capaciteit, snelheid en effectiviteit in de schuldhulpverlening. De precieze inzet van de middelen wordt nader uitgewerkt.

Op 30 juni 2023 heeft de Commissie Sociaal Minimum het rapport "Een zeker bestaan" uitgebracht. De commissie adviseert om verhogingen aan te brengen in het minimumloon, de bijstand en eventueel huurtoeslag. De kosten hiervan bedragen 6 miljard euro op jaarbasis.

Wat gebeurt er provinciaal

Er is een provinciaal beleidsoverleg waarin de beleidsadviseurs armoede en schulden van de Friese gemeenten vertegenwoordigd zijn. Zij stemmen af over onderwerpen en andere actuele ontwikkelingen die in gemeenten aan de orde komen of zijn.

Werkgroepen bereiden adviezen voor op (bovengemeentelijke) vraagstukken voor individuele colleges en gemeenteraden. Voorbeelden hiervan zijn aanpak energiearmoede/ menstruatiearmoede enz, de collectieve ziektekostenverzekering minima, dienstverlening en onderzoek schulddienstverlening, bewindvoering, subsidieaanvragen zoals Financieel fit Fryslân, Nationale schuldhulp route, inzet ervaringsdeskundigen sterk uit armoede, het rode kruis etc. Er wordt samengewerkt, inhoudelijke subsidieaanvragen besproken en landelijke ontwikkeling vertaald in lokaal gemeentelijk beleid voor Fryslân.

Vierde lijn Energie

Wat speelt er landelijk

Wet energietoeslag 2023

Op 3 juli 2023 heeft minister Carola Schouten (Armoedebelief, Participatie en Pensioenen) het wetsvoorstel Energietoeslag 2023 aangeboden aan de Tweede Kamer. De energietoeslag 2023 is, net als in 2022, bedoeld voor huishoudens met een inkomen op of net boven het sociaal minimum om hen te helpen de hogere energiekosten te betalen. Omdat de regering ziet dat ook studenten met hogere energiekosten worden geconfronteerd en dat er studenten zijn die daardoor mogelijk in financiële problemen komen is er in het wetsvoorstel ook een regeling opgenomen voor studenten. Zij ontvangen een eenmalige tegemoetkoming van € 400 via de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Dit geldt voor studenten met zowel een uitwonende basisbeurs en daarnaast ook een aanvullende beurs.

Prijsplafond energie

Per 1 januari 2023 is het prijsplafond van start gegaan. Het tijdelijke prijsplafond geldt voor heel 2023, voor alle huishoudens en andere afnemers met een kleinverbruik aansluiting op het elektriciteits- en gasnet of een aansluiting op een warmtenet.

Vanaf 25 april 2023 is er bij de Rijksoverheid ook een tegemoetkoming aan te vragen voor huishoudens met blokverwarming- en elektriciteit. De verhuurder of Vereniging van eigenaren vragen de tegemoetkomen aan. Die verdelen dit geld vervolgens onder de bewoners.

Tijdelijk noodfonds energie

Het Noodfonds betaalt voor huishoudens een deel van de energierekening van oktober 2022 tot en met maart 2023. Het noodfonds geldt voor huishoudens met een inkomen van maximaal 200% van het sociaal minimum.

ISDE subsidie

Inwoners kunnen bij het Rijk een subsidie aanvragen voor isolatie, warmtepompen en elektrisch koken. Door kostenbesparende maatregelen te nemen kunnen inwoners kosten besparen op hun energierekening.

Nationaal Warmtefonds

Het Nationale Warmtefonds biedt leningen met lage rente en een lange looptijd. Voor inwoners met een laag inkomen is er een renteloze lening. Deze leningen kunnen worden afgesloten voor het nemen van energiebesparende maatregelen.

Wat gebeurt er provinciaal

Rentekorting warmtefonds

Via een subsidie kunnen Friese inwoners een korting van 1% ontvangen op de landelijke energiebespaarlending. Hierdoor wordt het voor de groen inwoners die niet in aanmerking komen voor de renteloze lening aantrekkelijker om een lening af te sluiten en daarmee te investeren in energiebesparing.

Bijlage 2. Acties en voorzieningen sociaal domein

Zie PDF bestand

Bijlage 3. Acties in het kader van energie

Energietoeslag

De energietoeslag is voor het betalen van de hogere energierekening. De energietoeslag is beschikbaar voor inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. Onze inwoners met een uitkering op grond van de Participatiewet of een AIO-aanvulling van de SVB hebben de energietoeslag automatisch ontvangen. Per 8 januari 2023 hebben 1745 inwoners de energietoeslag 2022 aangevraagd.

In de toekenningbeschikking van de energietoeslag staat een verwijzing opgenomen naar de energiecoach om inwoners te ondersteunen om energie te besparen. Onlangs is het wetsvoorstel energietoeslag 2023 gepubliceerd. De verwachte invoering van de wet is in juni 2023. Zo krijgen gemeenten in 2023 opnieuw de bevoegdheid om een eenmalige energietoeslag toe te kennen aan haar inwoners. Gemeenten kunnen pas aan de slag met de energietoeslag 2023 op het moment dat de wet in werking is getreden. Vooruitlopen op de wet is niet mogelijk.

Eigen Energiecoach

De energiecoach komt gratis langs bij inwoners om te kijken waar nog bespaarkansen liggen. Naast tips en hulp heeft de coach een aantal besparingsproducten mee die samen met de inwoner geïnstalleerd worden. Besparen kan al met kleine stapjes, door bijvoorbeeld tochtstrips, radiatorfolie en ledlampen aan te brengen. Op dit moment hebben circa 300 huishoudens een afspraak gemaakt met de energiecoach.

Op korte termijn wordt een vacature uitgezet voor een fulltime vaste energiecoach in dienst van de gemeente. Bij een fulltime dienstverband kan een coach circa 25 bezoeken per week afleggen. Deze energiecoach zal ook de coördinatie verzorgen over de vrijwillige energiecoaches.

De witgoedregeling

Inwoners van de gemeente met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm en een vermogen onder de vermogensgrenzen van de Participatiewet kunnen aanspraak maken op de witgoedregeling. Zij kunnen hun oude witgoedapparaat omruilen voor een nieuw, energiezuinig apparaat. Het doel hiervan is om een structurele verlaging van de energierekening te krijgen. Het subsidieplafond is op 300.000 euro gesteld. Dit betekent dat minimaal 400 huishoudens in De Fryske Marren geholpen kunnen worden.

Tûk Wenjen

Inwoners kunnen subsidie krijgen voor een energie-bespaaradvies. De gemeente draagt 265 euro bij aan de totale kosten van 300 euro. Daarnaast kan door middel van een warmtecamera gekeken worden waar het beste kan worden geïsoleerd. Deze camera wordt aan de inwoner uitgeleend.

Eigen Projectleider (energie)armoede

Om grip te houden op alle landelijke regelingen ter bestrijding van (energie)armoede wordt een fulltime projectleider aangesteld voor de duur van één jaar. Deze projectleider zorgt voor: de coördinatie tussen beide domeinen, projectbeheersing en de verantwoording.

Energie-bespaarboxen

In de afgelopen periode heeft Gemeente de Fryske Marren veel energie-bespaarboxen kunnen aanbieden aan huishoudens. Op dit moment wordt gewerkt aan een tweede campagne. Middelen worden geput uit de specifieke aanpak energiearmoede.

Isolatieregeling

In Q1 is een advies aan het college voorgelegd waar ingegaan wordt op de besteding van de tweede tranche van de specifieke aanpak energiearmoede. Hierbij wordt onder meer gedacht aan een isolatieregeling.

Fix teams

De Energiebank Fryslân ondersteunt minima en minderdraagkrachtige huishoudens die meer dan 10 procent van hun inkomen kwijt zijn aan de energierekening. Een nieuw initiatief is het fixteam dat ondersteuning biedt bij het aanbrengen van praktische bespaarmaatregelen in woningen. Het opleiden van een fixteam gebeurt door de Energiebank en in samenwerking met de plaatselijke energiecoaches zodat er een stevige verbinding ontstaat.